ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№ 19 (496)

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

“Гаалийн шинэчлэл, модернизаци төсөл”-ийн зээлийн хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

Зарим дэд хорооны бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай

Улсын Их Хурлын Тамгын газар
Улаанбаатар хот
2007 он

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ
Долоо хоног тутмын

Улаанбаатар хот 2007 оны тавдугаар сарын 21 №19 (496)

Гарчиг

Нэг. МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

234. "Гаалийн шинэчлэл, модернизаци төсөл"-ийн зээлийн хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай 433

Хоёр. МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

235. Хуулийн төслийг буцаах тухай Дугаар 36 434
236. Зарим дэд хорооны бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай Дугаар 38 434

Гурав. МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

237. Шүүгчийн бүрэн эрхийг сэргээх тухай Дугаар 83 434

Дөрөв. МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

238. Жагсаалт батлах тухай Дугаар 95 434

Тав. МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

239. Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.5 дахь заалт Монгол Улсын Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан шийдвэрлэсэн тухай Дугаар 05 444

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2007 оны 05 дугаар сарын 10-ны өдөр

Улаанбаатар хот

"ГААЛИЙН ШИНЭЧЛЭЛ, МОДЕРНИЗАЦИ ТӨСӨЛ"-ИЙН ЗЭЭЛИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Засгийн газар, Азийн хөгжлийн банк хооронд 2007 оны 2 дугаар сарын 6-ны өдөр байгуулсан "Гаалийн шинэчлэл, модернизаци төсөл"-ийн зээлийн хэлэлцээрийг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2007 оны 05 дугаар сарын 04-ний өдөр **Дугаар 36** **Улаанбаатар хот**

Хуулийн төслийг буцаах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн 17.3.7 дахь заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Цэрэнбалжирын санаачлан боловсруулсан "Сууц өмчлөгчдийн холбооны эрх зүйн байдал, нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн дундын өмчлөлийн эд хөрөнгийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хууль"-ийн төслийг нэгдсэн хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонхи хэлэлцэх шаардлагагүй гэж үзсэн тул хууль санаачлагчид нь буцаасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2007 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдөр **Дугаар 38** **Улаанбаатар хот**

Зарим дэд хорооны бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйл, Улсын Их Хурал дахь АН-ын зөвлөлийн санал, дүгнэлтийг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Улсын Их Хурлын гишүүн Рагчаагийн Бадамдамдинг Төсвийн зарлагын хяналтын дэд хорооны бүрэлдэхүүнээс чөлөөлсүгэй.

2.Улсын Их Хурлын гишүүн Ринчиннямын Амаржаргалыг Төсвийн зарлагын хяналтын дэд хорооны, Халтмаагийн Баттулгыг Хүний эрхийн дэд хорооны гишүүнээр тус тус батлансугай.

3.Энэ тогтоолыг 2007 оны 5 дугаар сарын 11-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 05 дугаар сарын 14-ний өдөр **Дугаар 83** **Улаанбаатар хот**

Шүүгчийн бүрэн эрхийг сэргээх тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалтыг баримтлан ЗАРЛИГ БОЛГОХ НЬ:

Монгол Улсын Ерөнхий прокурорын газрын 2007 оны 3 дугаар сарын 23-ны 5/537 дугаар албан тоотыг үндэслэн Төв аймаг дахь сум дундын 1 дүгээр шүүхийн шүүгч Доржхорлоогийн Оюунжаргалын шүүгчийн бүрэн эрхийг сэргээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2007 оны 04 дүгээр сарын 11-ний өдөр **Дугаар 95** **Улаанбаатар хот**

Жагсаалт батлах тухай

Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 6.4-т заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсад ашиглахыг хориглосон химийн хорт болон аюултай бодисын жагсаалтыг 1 дүгээр хавсралт, Монгол Улсад ашиглахыг

хязгаарласан химийн хорт болон аюултай бодисын жагсаалтыг 2 дугаар хавсралт ёсоор тус тус батлсугай.

2. Монгол Улсад ашиглахыг хориглосон буюу хязгаарласан химийн хорт болон аюултай бодист хяналт тавих талаар холбогдох арга хэмжээ авч ажиллахыг Байгаль орчны сайд И.Эрдэнэбаатар, Монгол Улсын сайд У.Хүрэлсүх, Улсын гаалийн ерөнхий газрын дарга (Б.БАТТӨМӨР) нарт үүрэг болгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙД М.ЭНХБОЛД

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ САЙД И.ЭРДЭНЭБААТАР

Засгийн газрын 2007 оны 95 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

МОНГОЛ УЛСАД АШИГЛАХЫГ ХОРИГЛОСОН ХИМИЙН ХОРТ БОЛОН АЮУЛТАЙ БОДИСЫН ЖАГСААЛТ

№	Бодисын ердийн нэр	Химийн нэр, томъёо	Олон улсын бүртгэлийн дугаар (CAS)	Хэрэглээний түгээмэл хэлбэр	Бодисын онцлог, хоруу шинж чанар
1	Альдрин	Aldrin, 1,2,3,4,10,10-hexachloro-1,4,4a,5,8,8a-hexahydro-1,4-endo,exo-5,8-dimethnonaphtalene ($C_{12}H_8Cl_6$)	309-00-2	Пестицид	Байгаль орчинд задралгүй удаан хугацаагаар хадгалагдах чадвартай. Хүний биед био хуримтлал үүсгэнэ. Хүн болон амьд организмд онцгой хортой. Хорт хавдар үүсгэнэ. Дээд мэдрэлийн систем, үр хөврөлд хортой нөлөөтэй.
2	Дараах бодисыг агуулсан нунтаг хольц: - Беномил ≥ 7% -Карбофуран ≥ 10% - Тирам ≥ 15%	Dustable powder formulations containing a combination of: -Benomyl ≥ 7% -Carbofuran ≥ 10% -Thiram ≥ 15%	17804-35-2 1563-66-2 137-26-8	Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн	Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд онцгой хортой. Нөхөн үржлийн системд нөлөөлнө.
3	Бинапакрил	Binapacryl; 2-(1-Methylpropyl)-4,6-dinitrophenyl 3-methyl-2-butenoate; 2-(1-Methylpropyl)-4,6-dinitrophenyl 3,3-dimethylacrylate; Dinoseb methacrylate ($C_{15}H_{18}N_2O_6$)	485-31-4	Пестицид	Байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд онцгой хортой.
4	Бромтметил	Methyl Bromide (CH_3Br)	2903-30-10	Хүнсний ногооны болц түргэтгэх	Озон задална.
5	Гептахлор	Heptachlor, 1,4,5,6,7,8,8- heptachloro-3a,4,7,7a-tetrahydro-4,7-methanoindene ($C_{10}H_5Cl_7$)	76-44-8	Пестицид	Хүний биед био хуримтлал үүсгэнэ. Байгаль орчинд задралгүй удаан хугацаагаар хадгалагдах чадвартай. Хорт хавдар үүсгэнэ.
6	Гексахлор бензол	Hexachlorobenzene; HCB (C_6Cl_6)	118-74-1	Фунгицид, резин, тэсрэх бодис, пиротех-никийн бодис	Байгаль орчинд задралгүй удаан хугацаагаар хадгалагдах чадвартай. Хүний биед био хуримтлал үүсгэнэ. Мэдрэл, нөхөн үржлийн системд нөлөөлнө. Хорт хавдар үүсгэнэ.
7	Гексахлор циклогексан	HCH (mixed isomers); 1,2,3,4,5,6-hexachlorocyclohexane, ($C_6H_6Cl_6$)	608-73-1	Пестицид	Байгаль орчинд задралгүй удаан хугацаагаар хадгалагдах чадвартай. γ-HCH (линдан), α-HCH хорт хавдар үүсгэнэ. β-HCH хорт хавдар үүсгэх магадлалтай. δ- ба ε-HCH хорт хавдар үүсгэхгүй.
8	Гексафторди-хлор пропан	Dichlorohexafluoro-propane; CFC-216 ($C_3F_6Cl_2$)	2903-45-29	Хэрэглэл	Озон задална.
9	Гептафторхлор пропан	Chloroheptafluoro-propane; CFC-217 (C_3F_7Cl)	2903-45-29	Хэрэглэл	Озон задална.

10	Далапон	Dalapon; 2,2-Dichloropropanoic acid; alpha,alpha-dichloro-propionic acid (CH_3CCl_2COOH)	75-99-0	Пестицид	Төв мэдрэлийн системд нөлөөлнө
11	Трис (2,3-дибромпропил) фосфат	Tris (2,3-dibromopropyl) phosphate; 2,3-Dibromo-1-propanol phosphate; TDBPP; ($C_9H_{15}Br_6O_4P$)	126-72-7	Резин, будаг, цаас, усны хоолой үйлдвэрлэхэд	Хорт хавдар үүсгэнэ
12	Дильдрин	Dieldrin, 1,2,3,4,10,10- hexachloro – 6,7-epoxy-dimetanonaphthalene ($C_{12}H_8Cl_6O$)	60-57-1	Пестицид	Байгаль орчинд задралгүй удаан хугацаагаар хадгалагдах чадвартай. Хүний биед био хуримтлал үүсгэнэ. Хүн болон амьд организмд онцгой хортой. Хорт хавдар үүсгэнэ. Дээд мэдрэлийн систем, үр хөврөлд хортой нөлөөтэй.
13	ДДТ (дихлорди-фенил трихлорэтан)	DDT, 1,1,1-Trichloro-2,2-bis(p-chlorophenyl)ethane; ($C_{14}H_9Cl_5$)	50-29-3	Пестицид	Хөрс задралын хугацаа хөрсөнд 15 жил, агаарт 7 хоног. Хүний биед био хуримтлал үүсгэнэ. Хүн болон амьд организмд онцгой хортой. Хорт хавдар үүсгэнэ. Дээд мэдрэл, дотоод шүүрэл, үржлийн системд хортой нөлөөтэй.
14	1,2-дибром-этан	Ethylene dibromide; EDB буюу 1,2 –dibromoethane ($BrCH_2CH_2Br$)	106-93-4	Пестицид	Онцгой хортой. Нөхөн үржлийн системд нөлөөлнө. Хорт хавдар үүсгэнэ.
15	Динитро-орто-крезол ба түүний давсууд	Dinitro-ortho-cresol (DNOC) and its salts 4,6-Dinitro-ortho-cresol 2-Methyl-4,6-dinitrophenol DNOC 2,4-Dinitro-ortho-cresol $C_7H_6N_2O_5$ / $CH_3C_6H_2OH(NO_2)_2$	534-52-1 2980-64-5 5787-96-2 2312-76-7	Пестицид	Дархлааны системд нөлөөлнө. Үхэлд хүргэх аюултай.
16	Диносеб	Dinoseb; 2-(sec-butyl)-4,6-dinitrophenol буюу 2-(1-methylpropyl)-4,6-dinitrophenol; $C_{10}H_{12}N_2O_5$	88-85-7	Пестицид	Нөхөн үржил, дархлааны систем болон үр хөврөлд нөлөөлнө. Хорт хавдар үүсгэнэ. Онцгой хортой.
17	Дифторбром-хлорметан	Bromochlorodifluoro Methane; Halon-1211; (CF_2BrCl)	2903-45-10	Хөргөлт	Озон задална
18	Дифторгекса-хлор пропан	Hexachlorodifluoro-propane; CFC-212; ($C_3F_2Cl_6$)	2903-45-29	Хөргөлт	Озон задална
19	Дифтордихлор метан	Dichlorodifluoromethane; CFC-12*; (CF_2Cl_2)	2903-42-00	Хөргөх тоноглолд хэрэглэхэд	Озон задална
20	Дифтортетра-хлор этан	Tetrachlorodifluoroethane; CFC-112; ($C_2F_2Cl_4$)	2903-45-21	Хөргөлт	Озон задална
21	Каптафол	Captafol; Difolitan; N-(1,1,2,2-Tetrachloroethyl thio)cyclohex-4-ene-1,2-dicarboximide; 3a,4,7,7a-Tetrahydro-N (1,1,2,2-tetrachloroetha-nesulphonyl)phthalimide; ($C_{10}H_9Cl_4NO_2S$)	2425-06-1	Фунгицид	Нөхөн үржлийн системд нөлөөлнө. Хорт хавдар үүсгэнэ.

22	Линдан	Lindane; Cyclohexane; 1,2,3,4,5,6-hexachloro-gamma-isomer; ($C_6H_6Cl_6$)	58-89-9	Пестицид	Байгаль орчинд задрал-гүй удаан хугацаагаар хадгалагдах чадвартай. Хүний биед хуримтлаг-даж, хорт хавдар үүсгэнэ.
23	Малик гидразид	Maleic hydrazide; 1,2-dihydro-3,6-pyridazinedione; ($C_4H_4N_2O_2$)	123-33-1	Ургац нэмэг-дүүлэх	Хүн, амьтанд хортой.
24	Метамидфос (600 гр/литр идэвхт бодис бүхий шингэн уусмал)	Methamidophos (Soluble liquid formulations of the substance that exceed 600 g active ingredient/l) ($C_2H_8NO_2PS$)	10265-92-6	Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн	Мэдрэл, булчингийн системийг саатуулна. Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд онцгой хортой.
25	Метилхлорформ	1.1.1-trichloroethane; methyl chloroform; TCA/ MCF/ MC ($C_2H_3Cl_3$)	2903-19-10	Техникийн эд ангийг цэвэр-лэх, хуурай хими цэвэрлэгээ	Озон задална.
26	Метил-паратион (19.5%-иас их идэвхт бодис бүхий эмульс, 1.5 %-иас их идэвхт бодис бүхий нунтаг)	Methyl-parathion (emulsifiable concentrates (EC) at above 19.5%, active ingredient and dusts at above 1.5% active ingredient) ($(CH_3O)_2P(S)OC_6H_4NO_2$)	298-00-0	Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн	Тархи мэдрэлийн системд нөлөөлнө. Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд онцгой хортой.
27	Мирекс	Mirex; 1,1a,2,2,3,3a,4,5,5,5a,5b,6-Dodecachloro-octahydro-1,3,4-metheno-1H-cyclobuta[cd] pentalene; ($C_{10}Cl_{12}$)	2385-85-5	Пестицид, ху-ванцар, резин, будаг, цаас, ца-хилгаан хэрэгс-лийн галд тэс-вэртэй чанарыг нэмэгдүүлэхэд	Байгаль орчинд задрал-гүй удаан хугацаагаар хадгалагдах чадвартай. Хүний биед био хуримт-лал үүсгэнэ. Хүн болон амьд организмд онцгой хортой. Хорт хавдар үүсгэнэ.
28	Монокротофос (600 гр/л идэвхт бодис бүхий шингэн уусмал)	Monocrotophos; Dimethyl (E)-1-methyl-2-(methylcarbamoyl) vinyl phosphate; Phosphoric acid, dimethyl 1-methyl-3-(methylamino)-3-oxo-1-propenyl ester (E)-; ($C_7H_{14}NO_5P$) / ($(CH_3O)_2PO$-$OC(CH_3)$= CHCO-$NHCH_3$)	6923-22-4	Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн	Мэдрэл, булчингийн системийг саатуулна. Үхэлд хүргэх аюултай. Онцгой хортой.
29	Нитрофен	Nitrofen; 2,4-Dichloro-1-(4-nitrophenoxy) benzene; 2,4-Dichlorophenyl p-nitrophenyl ether ($C_{12}H_7Cl_2NO_3$ буюу $C_6H_3Cl_2OC_6H_4NO_2$)	1836-75-5	Гербицид	Нөхөн үржлийн болон мэдрэлийн системд нөлөөлнө. Хорт хавдар үүсгэнэ. Онцгой хортой.
30	Паратион (капсултай суспензээс бусад аэрозоль, тоосонцор нунтаг, эмульс, үрэл, шахмал нунтаг)	O,O-Diethyl-O-(4-nitrophenyl)phosphoro-thioate; Phosphorothioic acid O,O-diethyl O-(4-nitrophenyl) ester; Ethyl parathion ($(C_2H_5O)_2PSOC_6H_4NO_2$)	56-38-2	Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн	Мэдрэл, булчингийн системийг саатуулна. Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд онцгой хортой.
31	Пентафтортри-хлорпропан	Trichloropentafluoro-Propane; CFC-215; ($C_3F_5Cl_3$)	2903-45-29	Хөргөгч	Озон задална.
32	Пентафторхлор-этан	Monochloropentafluoro-ethane; CFC-115*; (C_2F_5Cl)	2903-44-20	Хөргөгч	Озон задална.
33	Пентахлор фенол ба түүний давс, эфирүүд	Pentachlorophenol and its salts and esters	87-68-5*	Пестицид	Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд онцгой хортой.
34	Полихлорт терфенилүүд	Polychlorinated terphenyls (PCT)	61788-33-8	Пестицид үйлдвэрлэхэд	Хорт хавдар үүсгэнэ. Нөхөн үржлийн системд нөлөөлнө.

35	5 хлорт фенол	Pentacholorophenol (C_6-H-Cl_5-O)	87-86-5	Пестицид	Дархлааны болон нөхөн үржлийн системд нөлөөлнө. Хорт хавдар үүсгэнэ.
36	Тетраметил хар тугалга	Tetrametyl lead ($(CH_3)_4Pb$)	75-74-1	Хар тугалга агуулсан шатахуун үйлдвэрлэхэд	Төв мэдрэлийн системд нөлөөлнө. Үхэлд хүргэх аюултай.
37	1,1,2,2-тетрафтор дибром этан	Dibromotetrafluoroethane; Halon-2402; ($C_2F_4Br_2$)	2903-46-30	Хөргөлт	Озон задална.
38	1,1,2,2-тетрафторди-хлорэтан	1.1.2.2-Dichlorotetrafluoro ethane; CFC-114; ($C_2F_4Cl_2$)	2903-44-10	Хөргөлт	Озон задална.
39	Тетрафтортетра-хлорпропан	Tetrachlorotetrafluoropropane; CFC-214; ($C_3F_4Cl_4$)	2903-45-29	Хөргөлт	Озон задална.
40	Тетраэтил хар тугалга	Tetraetyl lead, ($(C_2H_5)_4Pb$)	78-00-2	Хар тугалга агуулсан шатахуун, органик мөнгөн ус агуулсан пунгицид үйлдвэрлэхэд	Нөхөн үржил, зүрх судасны болон төв мэдрэлийн систем, бөөр, нүдэнд нөлөөлнө.
41	Токсафен	Toxaphene; Polychlorinated bornans and camphenes; ($C_{10}H_{10}Cl_8$)	8001-35-2	Инсекцид	Нөхөн үржлийн болон мэдрэлийн системд нөлөөлнө. Хорт хавдар үүсгэнэ. Байгаль дээр задралгүйгээр удаанаар хадгалагдана.
42	Трифторбром-метан	Bromotrifluoromethane; Halon-1301; (CF_3Br)	2903-46-20	Хөргөлт	Озон задална.
43	Трифторпен-тахлорпропан	Pentachlorotrifluoro propane; CFC-213; ($C_3F_3Cl_5$)	2903-45-29	Хөргөлт	Озон задална.
44	Трифторхлор метан	Chlorotrifluoromethane; CFC-13 (CF_3Cl)	2903-45-11	Хөргөлт	Озон задална.
45	1,1,2-трифтор-трихлор этан	1.1.2-Trichlorotrifluoro ethane; CFC-113; ($C_2F_3Cl_3$)	2903-43-00	Электрон төхөөрөмж, металл цэвэрлэхэд	Озон задална.
46	Угилек 121	Ugilec 121; 1,1'-methylenebis-dichloro monomethyl derive benzene; Monomethyldichlorodiphenyl methane	81161-70-8		Байгаль орчинд их хортой. Байгаль орчинд задралгүй удаан хугацаагаар хадгалагдах чадвартай.
47	Фтор-ацетамид	2- fluoroacetamide (C_2H_4FNO)	640-19-7	Пестицид	Төв мэдрэл, нөхөн үржихүйн системд нөлөөлнө. Дотоод шүүрлийн булчирхайн үйл ажиллагааг алдагдуулна. Үр хөврөлд нөлөөлнө. Онцгой хортой бодис.
48	Фосфоамидон (1000 гр/л идэвхт бодис бүхий шингэн уусмал)	Phosphamidon (Soluble liquid formulations of the substance that exceed 1000 g active ingredient/l)	13171-21-6 ((E) & (Z) изомерийн холимог), 23783-98-4 (Z)-изомер, 297-99-4 (У)- изомер	Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн	Мэдрэл, булчингийн системийг саатуулна. Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд онцгой хортой.
49	Фторпентахлор этан	Pentachlorofluoroethane; CFC-111; (C_2FCl_5)	2903-45-20	Хөргөлт	Озон задална.

50	Фторгептахлорпро пан	Heptachlorofluoro-propane; CFC-211; (C_3FCl_7)	2903-45-29	Хэрэглэлт	Озон задална.
51	Фтортрихлор Метан	Trichlorofluorometh ane , CFC-11* ($CFCl_3$)	2903-41-00	Хөргөх төхөөрөмж цэнэглэхэд	Озон задална.
52	Хлорбензилат	Chlorobenzilate ($C_{16}H_{14}Cl_2O_3$)	510-15-6	Пестицид	Мэдрэлийн болон дархлааны системд нөлөөлнө. Био хуримтлал үүсгэнэ.
53	Хлордан	Chlordane; 1,2,4,5,6,7,8,8-octachloro-2,3,3a,4,7,7a- hexachloro-4,7-methanoindene ($C_{10}H_6Cl_8$)	57-74-9	Пестицид	Байгаль орчинд задралгүй удаан хугацаагаар хадгалагдах чадвартай. Хүний биед био хуримтлал үүсгэнэ. Дотоод шүүрлийн булчирхайн үйл ажиллагааг алдагдуулна. Хорт хавдар үүсгэнэ.
54	Хлордимеформ	Chlordimeform; N'-(4-Cloro-o-tolil)-N,N-dimetilformamidina) ($C_{10}H_{13}ClN_2$)	6164-98-3	Пестицид	Хорт хавдар үүсгэнэ. Нөхөн үржлийн болон дотоод шүүрлийн системд нөлөөлнө. Онцгой хортой бодис.
55	Цигексатин	Cyhexatin; Tricyclohexyltin hydroxide; Cyhexatin (Tricyclohexyltin Hydroxide); Plictran ($C_{18}H_{34}OSn$)	13121-70-5	Пестицид	Онцгой хортой, мэдрэлийн системд хүчтэй нөлөөлнө
56	Эндрин	Endrin; 3,4,5,6,9,9-hexachloro-1a,2,2a,3,6,6a,7,7a-octahydro-2,7:3,6-dimethanonaphth-2,3-b/ oxirene ($C_{12}H_8Cl_6O$)	72-20-8	Пестицид	Байгаль орчинд задралгүй удаан хугацаагаар хадгалагдах чадвартай. Хүний биед био хуримтлал үүсгэнэ. Хүн болон амьд организмд онцгой хортой. Хорт хавдар үүсгэнэ. Дээд мэдрэлийн систем, үр хөврөлд хортой нөлөөтэй.
57	Этилений исэл	1,2-Epoxyethane; Oxirane; Dimethylene oxide; (C_2H_4O)	75-21-8	Химийн үйлдвэр, хөндөнгүй шингэн үйлдвэрлэх, хэдээ аж ахуйн бүтээгдэхүүний хадгалалтыг уртасгахад	Хорт хавдар үүсгэнэ. Мэдрэлийн систем, генд нөлөөлнө.
58	Зарин О-изопропилийн эфир метилфосфоны хүчлийн фтор ангидрид Зоман О-пинаколилын эфир метил фосфоны хүчлийн фторангидрид	O-Alkyl (≤C_{10} , inc. cycloalkyl) alkyl (Me, Et, n-Pror i-Pr)-phosphonofluoridates Sarin: O-Isopropyl methylphosphonofluoridate Soman: O-Pinacolyl methylphosphonofluoridat	107-44-8 96-64-0	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
59	Табун: О-этил N,N диметил цианы хүчлийн фосфорамид	O-Alkyl (≤C_{10} , inc. cycloalkyl) N,N- dialkil (Me, Et, n-Pror i-Pr)-phosphoramidocyanidates Tabun: O-Ethyl N,N-dimethyl phosphoramido-cyanidate	77-81-6	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.

60	ВХ: О-этил S-2-диизопропил аминоэтилтио метилфосфонат	O-Alkyl (H or $\leq C_{10}$, incl, cycloalkyl) S-2-dialky (Me, Et, n-Pr or i-Pr)-aminoethyl alkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr) phosphonothiolates and corresponding alkylated or protonated salts YX: O- Ethyl S-2-diisopropylaminoethyl methyl phosphonothiolate	50782-69-9	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухаалд хүргэх аюултай
61	2 хлорэтил-хлорметил сульфид; Бис (2-хлор-этил) сульфид; Бис (2-хлор-этилтио) метан; 1,2-Бис(2-хлор-этилтио) этан; 1,3 – Бис(2 хлор-этилтио)-n- ропан; 1,4- Бис(2 хлор-этил тио) -n-бутан; 1,5- Бис (2 хлор-этилтио)-n-пентан; Бис(2-хлорэтил-тиометил)-ийн эфир; Бис(2-хлорэтил-тиоэтил)-ийн эфир	Sulfur mustards: 2-Chloroethylchloro-methyl-sulfide Mustard gas: Bis (2-Chloroethyl) sulfide; Bis(2-Chloroethylthio) methane; Sesquimustard: 1,2- bis(2-Chloroethylthio) ethane; 1,3- Bis (2-Chloro-ethylthio)-n-propane; 1,4- Bis (2-Chloro-ethylthio)-n-butane; 1,5- Bis (2-Chloro-ethylthio)-n-pentane; Bis(2-Chloroethylthio-methyl)ether; O-Mustard: Bis (2-Chloro-ethylthiomethyl) ether	2625-76-5 505-60-2 63869-13-6 3563-36-8 63905-10-2 142868-93-7 142868-94-8 63918-90-1 63918-89-8	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухаалд хүргэх аюултай
62	2 хлорвинил ди-хлорарсен; 2 хлорвинил хлор арсен; 2 хлорвинил арсен	Lewisite1: 2-Chlorovinyl-dichloroarsine; Lewisite2: Bis (2-Chlorovinyl) chloroarsine ; Lewisite3: Tris (2-Chlorovinyl) arsine	541-25-3 40334-69-8 40334-70-1	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухаалд хүргэх аюултай
63	2 хлорэтил этиламин; 2 хлорэтил метиламин; 2 хлорэтил амин	Nitrogen mustards: HN1: Bis (2-Chloroethyl) ethylamine; HN2: Bis (2-Chloroethyl)methylamine; HN3: Tris (2-Chloroethyl)amine	538-07-8 51-75-2 555-77-1	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухаалд хүргэх аюултай
64	Саксиотоксин (хясааны хор)	Saxitoxin	35523-89-8	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухаалд хүргэх аюултай
65	Рицин	Ricin	9009-86-3	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухаалд хүргэх аюултай
66	Метил фосфоны хүчлийн дифтор ангидрид	Alkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr) phosphonyldifluorides, DF: Methylphosphonyl-difluorides	676-99-3	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухаалд хүргэх аюултай
67	О-этил О-2-диизопропил аминоэтил метил фосфанит	O-Alkyl (H or $\leq C_{10}$, incl, cycloalkyl) O-2-dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr)-aminoethyl alkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr)phosphonites and corresponding alkylated or protonated salts QL: O-Ethyl O-2-diisopropylaminoethyl methylphosphonite	57856-11-8	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухаалд хүргэх аюултай
68	Хлорзарин: О-изопропил-метил фосфоны хүчлийн хлорид	Chorosarin: O-Isopropyl methylphosphonochlori-date	1445-76-7	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухаалд хүргэх аюултай
69	Хлорзоман: О-пинаколил метил фосфоны хүчлийн хлорид	Chlorosoman: O-Pinacolyl methylphosphonochlori-Date	7040-57-5	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухаалд хүргэх аюултай

70	Амитон: O,O диэтил S /2-(диэтиламино) этил/ фосфор-тиолат	Amiton: O,ODiethyl S/2-(diethylamino)ethylphosphonorothiolate and corresponding alkylated or protonated salts	78-53-5	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
71	1,1,3,3,3 пентофлуоро-2 (трифлуороме-тил) 1-пропен	PEIB: 1,1,3,3,3-Penta-fluoro-2-(trifluoromethyl)-1-propene	382-21-8	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
72	BZ: Хинуклидил бензолит	BZ: 3-Quinuuclidinyl benzilate (*)	6581-06-2	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
73	Метилфосфо-нилдихлорид Диметил метил фосфонат	Methylphosphonyl dichloride; Dimethyl methyl-phosphonate; Exemption: Fonofos: O-Ethyl S-phenyl ethyl-phosphonorhiolothionate	676-97-1 756-79-6 944-22-9	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
74	Диалкил N,N фосфорамида-тууд	N,N-Dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr) phosphoramidic dihalides		Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
75	Диалкил N,N-диалкил N,N Фосфорамида-тууд	Dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr)N,N-dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr) phosphoramidates		Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
76	Трихлорид арсен	Arsenic trichloride	7784-34-1	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
77	2,2 дифенил 2-цуу хүчлийн гидроксид	2,2-Diphenyl –2-hydroxyacetic acid	76-93-7	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
78	Хинуклидин-3	Quinuclidin-3-ol	1619-34-7	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
79	Диалкил N,N Аминоэтил-2-хлорид	N,N-Dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr)aminoethyl-2-chlorides and corresponding protonated salts		Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
80	Диметиламино этанол N,N N,N –диэтила-миноэтанол	N,N-Dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr)aminoethyl-2-ols and corresponding protonated salts Exemption: N,N-Dimethylaminoethanol and corresponding protonated salts N,N-Diethylaminoethanol and corresponding protonated salts	108-01-0 100-37-8	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
81	Диалкил N,N аминоэтан-2-тиол	N,N-Dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr)aminoethane-2-thiols and corresponding protonated salts		Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
82	Тиодигликол: (2 гидрокси-этил) сульфид	Thiodiglycol: Bis: (2-hydroxyethyl)sulfide	111-48-8	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Ухэлд хүргэх аюултай.
83	Финоколил алкогол: 3,3-Диметилбутан	Pinacolyl alcohol: 3,3-Dimethylbutan-2-ol	464-07-3	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэх	Ухэлд хүргэх аюултай.

Засгийн газрын 2007 оны 95 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралт

МОНГОЛ УЛСАД АШИГЛАХЫГ ХЯЗГААРЛАСАН ХИМИЙН ХОРТ БОЛОН АЮУЛТАЙ БОДИСЫН ЖАГСААЛТ

№	Бодисын ердийн нэр	Химийн нэр, томьёо	Олон улсын бүртгэлийн дугаар (CAS)	Хэрэглээний түгээмэл хэлбэр	Бодисын онцлог, хоруу шинж чанар
1	Бензидин	Benzidine; (1,1'-Biphenyl)-4,4'-diamine (9ci); ($NH_2C_6H_4C_6H_4NH_2$)	92-87-5	Будаг, хуванцар үйлдвэрлэхэд	Хүн, амьтанд онцгой хортой. Хорт хавдар үүсгэнэ.
2	Бифенил амин	4-Aminodiphenyl; (1,1'-Biphenyl)-4-amine; p-Biphenylamine; p-Xenylamine; ($C_{12}H_{11}N$ / $C_6H_5C_6H_4NH_2$)	92-67-1		Генд нөлөөлнө. Хорт хавдар үүсгэнэ
3	Этилендихлорид	1,2-dichloro- ethane	107-06-2	Хуванцар, поливинилхлорид (PVC) агуулсан бүтээгдэхүүн, хар тугалга агуулсан шатахуун үйлдвэрлэхэд	Мэдрэл, дархлааны системд нөлөөлнө. Хорт хавдар үүсгэнэ.
4	4 хлорт нүүрстөрөгч	Carbon tetrachloride, (CCl_4)	2903-14-00	Агрохимийн бодис, эм, тос үйлдвэрлэх, судалгаа шинжилгээ хийхэд	Озон задална.
5	Хромын (6 валенттай) давсууд	Chromium(YI) salts, Cr^{6+}		Арьс, шир идээлэх, мод , ган боловсруулах, будаг, хуванцар үйлдвэрлэхэд	Хорт хавдар үүсгэнэ.
6	Мөнгөн ус	Mercury (Hg)	7439-97-6	Багаж, тоног төхөөрөмж, уул уурхай, пестицид	Онцгой хортой, хүний биед био хуримтлал үүсгэнэ. Мэдрэлийн систем, үр хөврөлд муугаар нөлөөлнө.
7	Мөнгөн усны органик ба органик бус нэгдлүүд	Mercury inorganic and organic compounds		Ариутгал халдваргүйтэл, мал эмнэлэг, хуурай зай, фото зураг	Онцгой хортой, хүний биед био хуримтлал үүсгэнэ. Мэдрэлийн систем, үр хөврөлд муугаар нөлөөлнө.
8	Полибромт бифенилүүд	Polybrominated biphenyls (PBB)	36355-01-8 (hexa); 27858-07-7 (octa); 13654-09-6 (deca)	Пестицид, нийлэг утас, хуванцар үйлдвэрлэхэд	Хорт хавдар үүсгэнэ. Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд онцгой хортой.
9	Полихлорт бифенил	Polychlorinated Biphenyls; (PCBs) Aroclor; Clorhen; Phenochlor; ($C_{12}H_{10-n}Cl_n$, n=1-10)	Янз бүр (52469-21-9, 11097-69-1 гэх мэт)	Трансформатор, конденсаторын тос, гидравлик, дулаан солигч шингэн, тосолгооны материал, будаг, хуванцар	Байгаль орчинд задралгүй удаан хугацаагаар хадгалагдах чадвартай. Хүний биед био хуримтлал үүсгэнэ. Дотоод шүүрлийн болон нөхөн үржлийн системд нөлөөлнө. Хорт хавдар үүсгэнэ.
10	Фосфат цайр	Zinc phosphide (Zn_3P_2)	1314-84-7	Пестицид	Мэдрэлийн системд нөлөөлнө. Үхэлд хүргэх аюултай.
11	Цианид	Cyanide (CN-)	57-12-5	Цахилгаан химийн үйлдвэрлэл, металл цэвэрлэх, уул уурхайд хэрэглэнэ	Онцгой хортой, бага хэмжээгээр амьсгалах, залгихад үхэлд хүргэнэ. Мэдрэлийн болон нөхөн үржлийн системд нөлөөлнө.

12	Фосген: Карбонил дихлорид	Phosgene: Carbonyl dichloride	75-44-5	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
13	Хлорт циан	Cyanoden chloride	506-77-4	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
14	Цианы хүчил	Hydrogen cyanide	74-90-8	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
15	Хлорпикрин: трихлорнитро-метан	Chloropicrin: Trichloronitromethane	76-06-2	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
16	Оксихлорид фосфор	Phosphorus oxychloride	10025-87-3	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
17	3 хлорт фосфор	Phosphorus trichloride	7719-12-2	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
18	5 хлорт фосфор	Phosphorus pentachloride	10026-13-8	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
19	Триметил фосфат	Trimethyl phosphite	121-45-9	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
20	Триэтил фосфат	Triethyl phosphite	122-52-1	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
21	Диметил фосфат	Dimethyl phosphite	868-85-9	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
22	Диэтил фосфат	Diethyl phosphite	762-04-9	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
23	Монохлорт хүхэр	Sulfur monochloride	10025-67-9	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
24	Дихлорт хүхэр	Sulfur dichloride	10545-99-0	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
25	Тионил хлорид	Thiohyl choride	7719-09-7	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
26	Этилдиэтанол амин	Ethyldiethanolamine	139-87-7	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
27	Метилдиэтанол-амин	Methyldiethanolamine	105-59-9	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.
28	Триэтаноламин	Triethanolamine	102-71-6	Химийн зэвсэг үйлдвэрлэхэд	Үхэлд хүргэх аюултай.

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

2007 оны 05 дугаар сарын 09-ний өдөр | Дугаар 05 | Улаанбаатар хот

Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.5 дахь заалт Монгол Улсын Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан шийдвэрлэсэн тухай

Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхим
13.00 цаг

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдааныг Үндсэн хуулийн цэцийн орлогч дарга Н.Жанцан даргалж, Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүн Ж.Амарсанаа, Ч.Дашням, Д.Наранчимэг /илтгэгч/, Д.Мөнхгэрэл нарын бүрэлдэхүүнтэй, нарийн бичгийн даргаар Д.Нарантуяаг оролцуулан Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхимд нээлттэй хийв.

Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдаанд өргөдөл гаргагч Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 2 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн Б.Бүд, өмгөөлөгч Н.Мандах, Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр Улсын Их Хурлын гишүүн З.Энхболд, Улсын Их Хурлын Тамгын газрын зөвлөх Д.Одсүрэн нар оролцов.

Нэг. Иргэн Б.Бүд 2007 оны 3 дугаар сарын 12-ны өдөр Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн өргөдөлдөө:

"Монгол Улсын Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.5 дахь хэсэг "Засгийн газраас стратегийн хөрөнгө оруулагчтай байгуулсан тогтвортой байдлын гэрээний хүчин төгөлдөр байх хугацаанд уг гэрээний заалт нь түүнийг байгуулснаас хойш батлагдсан татварын хууль тогтоомжийн заалтаас үл хамааран тогтвортой мөрдөгдөнө". /Энэ хэсгийг 2001 оны 11 дүгээр сарын 16-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/ гэсэн заалт Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2, Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 1 дэх заалтуудыг тус тус зөрчсөн тухайд:

-Энэхүү Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.5 дахь хэсгийн заалт нь Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг "Ардчилсан ёс, шударга ёс, эрх чөлөө, тэгш байдал, үндэсний эв нэгдлийг хангах, хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн" гэснийг дараах үндэслэлээр зөрчсөн гэж үзэж байна.

Төрөөс гадаадын хөрөнгө оруулалтыг дэмжих, тэдэнд үйл ажиллагаа явуулах нөхцлийг олгох нь зүй ёсны хэрэг боловч тогтвортой байдлын гэрээний хүчин төгөлдөр байх хугацаанд Улсын Их Хурлаас баталсан татварын хууль тогтоомжийн "аливаа нэмэлт, өөрчлөлтүүд" тогтвортой байдлын гэрээ байгуулсан талд үйлчлэхгүй байхаар хуульчилсан нь Үндсэн хуулийн "тэгш байдал", "хууль дээдлэх" зарчмыг алдагдуулж байгаа гэхээс аргагүй юм.

-Үндсэн хуулийн Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Монгол Улсад хууль ёсоор оршин суугаа хүн бүр хууль, шүүхийн өмнө эрх тэгш байна" гэх заалтыг зөрчсөн тухайд:

Ардчилсан хүнлэг энэрэнгүй нийгэм байгуулна гэж Үндсэн хуульдаа тунхагласан манай орны тухайд Үндсэн хуулийн дээрх заалт чухал ач холбогдолтой төдийгүй энэ ч утгаараа төрийн үүрэг үүнд чиглэгдэх учиртай. Бизнесийн тодорхой салбарт нэгэн ижил гарааны нөхцөлтэй /цаг хугацааны хувьд л өөр/ тийм боломжийг төрөөс бүрдүүлсэн хирнээ Засгийн газартай тогтвортой байдлын гэрээ байгуулсан гэх шалтгаанаар хуулийн үйлчлэл хэрэгжихгүй, бусдаас давуу ашигтай боломжийг гэрээний нэг талд шууд олгож үүнийг нь ч хууль тогтоогчийн зүгээс баталгаажуулж байгаа нь Үндсэн хуулийн дээрх заалтыг зөрчсөн гэж үзэхэд хүргэж байна. Тогтвортой байдлын гэрээ байгуулж чадаагүй ижил салбарт төдий хэмжээний хөрөнгө оруулалт оруулсан дотоод гадаадын хуулийн этгээдүүд гэрээ байгуулсан талуудад атаархахаас өөр боломжгүй байдлыг бий болгож байгааг бодолцох учиртай.

Иймд Үндсэн хууль зөрчсөн гэж үзэж байгаа дээрх заалтыг Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдаанаар хэлэлцэж шийдвэрлэж өгөхийг хүсье" гэжээ.

Хоёр. Улсын Их Хурлын даргын 2007 оны 4 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 70 дугаар захирамжаар томилогдсон Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, Улсын Их Хурлын гишүүн З.Энхболд Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн хариу тайлбартаа :

1.Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэгт "Засгийн газраас стратегийн хөрөнгө оруулагчтай байгуулсан тогтвортой байдлын гэрээний хүчин төгөлдөр байх хугацаанд уг гэрээний заалт нь түүнийг байгуулснаас хойш батлагдсан татварын хууль тогтоомжийн заалтаас үл хамааран тогтвортой мөрдөгдөнө" гэж заасан байна.

Татварын ерөнхий хуулийн дээрх хэсгийн "стратегийн хөрөнгө оруулагч" гэснийг "гадаадын хөрөнгө оруулагч" гэж ойлгох нь буруу бөгөөд мөн хуульд стратегийн хөрөнгө оруулагч гэдэг нь гадаадын хөрөнгө оруулагч гэж тайлбарлаагүй байна. Өөрөөр хэлбэл, өргөдөлд дурдсан шиг зөвхөн гадаадын хөрөнгө оруулагч дээрх

хөнгөлөлтийг эдлээд дотоодын хөрөнгө оруулагч эдлэхгүй нь гэж ойлгож болохгүй.

Ер нь энэ заалт бол улс орны эдийн засгийн хөгжлийн бодлогын нэг чухал хэсэг болох хөрөнгө оруулалтын талаарх заалт бөгөөд хөрөнгө оруулалтыг хөхүүлэн дэмжихийн тулд тэдний үйл ажиллагаа явуулах орчин болон юуны өмнө татварын орчинг тогтвортой байлгахаар заадаг билээ.

Хөгжиж байгаа улс орнууд гадаадын шилдэг тэргүүний техник, технологийг нэвтрүүлэх, удирдлага менежментийн арга туршлагаас суралцах асуудал нь хөрөнгө оруулалтын талаар баримтлах бодлогын чухал хэсэг гэдэгтэй хэн ч маргахгүй нь тодорхой.

Үндсэн хуулийн Тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт "Монгол Улс дэлхийн эдийн засгийн хөгжлийн түгээмэл хандлага, өөрийн орны өвөрмөц онцлогт нийцсэн олон хэвшил бүхий эдийн засагтай байна", 4 дэх хэсэгт "Төр нь үндэсний эдийн засгийн аюулгүй байдал, аж ахуйн бүх хэвшлийн болон хүн амын нийгмийн хөгжлийг хангах зорилгод нийцүүлэн эдийн засгийг зохицуулна" гэж тус тус заасныг хэрэгжүүлэх зорилгоор дээрх хуулийн заалт батлагдсан юм. Өөрөөр хэлбэл, төрөөс улсын эдийн засгийг хөгжүүлж үр ашгийг нь нэмэгдүүлэх, улмаар ард түмний аж амьдралыг дээшлүүлэхэд бүрэн чиглэгдсэн хууль гэж үзэж байна.

Хөрөнгө оруулалтыг дэмжих нь зүй ёсны хэрэг гэж өргөдөл гаргагч бичсэн байх ба энэ дэмжлэг юуны өмнө татварын орчинг тогтвортой байлгах үйлдлээр илэрхийлэгддэг олон улсын жишиг байдаг.

Тухайлбал, ОХУ-ын Гадаад хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд "гадаадын хөрөнгө оруулагчтай гэрээ байгуулснаас хойш татварын хууль тогтоомжид өөрчлөлт орж татварын хувь хэмжээ нэмэгдвэл уг гэрээний хүчинтэй байх хугацаанд нь шинэ хуулийн заалт үйлчлэхгүй" гэж заасан байна.

2.Гадаадын хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн Тогтвортой байдлын гэрээ гэсэн 19 дүгээр зүйлд:

"1.Монгол Улсад 2.0 сая ам.доллар буюу түүнтэй тэнцэх төгрөгөөс доошгүй хэмжээний хөрөнгө оруулах хөрөнгө оруулагч хүсэлт гаргавал түүний үйл ажиллагаа явуулах орчныг тогтвортой байлгах эрх зүйн баталгаа болгож Монгол Улсын Засгийн газрыг төлөөлж татварын бодлогын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн уг хөрөнгө оруулагчтай тогтвортой байдлын гэрээг байгуулж болно.

4.Гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгж, гадаадын хуулийн этгээдийн салбарыг Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу дампууруулаагүй, эрх бүхий байгууллагаас үйл ажиллагааг нь зогсоогоогүй, талууд харилцан тохиролцож хэлэлцээрийг цуцлаагүй байхад гадаадын хөрөнгө оруулагч өөрөө санаачлан тогтвортой байдлын гэрээнд заасан хугацаанаас өмнө үйл ажиллагаагаа зогсоосон тохиолдолд уг хөрөнгө оруулагчид татварын болон бусад чөлөөлөлт, хөнгөлөлтөөр олгосон хөрөнгийг нөхөн төлүүлнэ" гэж заасан байна.

Эндээс харахад хөрөнгө оруулалтын гэрээ байгуулж байгаа 2 талын эрх, үүргийг адил хэмжээнд тусгаж өгсөн байна. Хөрөнгө оруулагч эхний ээлжинд хүсэлтээ гаргах ёстой, 2 сая ам.доллароос дээш хэмжээний хөрөнгө оруулалт хийх ёстой, гэрээнд заасан хугацаанаас өмнө үйл ажиллагаагаа зогсоовол татварын болон бусад чөлөөлөлт, хөнгөлөлтөөр олгосон хөрөнгийг нөхөн төлнө гэж хөрөнгө оруулагчийн эрх, үүргийг тодорхой заасан байна.

3.Ашигт малтмалын тухай хуулийн Хөрөнгө оруулалтын гэрээ гэсэн нэртэй 29 дүгээр зүйлд:

"29.1. Үйл ажиллагааныхаа эхний 5 жилд Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт 50 саяас дээш америк доллартай тэнцэх хэмжээний хөрөнгө оруулалт хийх ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч өөрөө хүсэлт гаргавал үйл ажиллагаа явуулах нөхцөлийг нь тодорхой хугацаанд тогтвортой байлгах зорилгоор түүнтэй хөрөнгө оруулалтын гэрээ байгуулж болох бөгөөд түүнд дараах зүйлийг тусгана;

29.1.1.татварын орчинг тогтвортой байлгах;" гэж заасныг ч мөн анхаарах нь зүйтэй.

4.Улсын Их Хурлаас 2006 онд татварын багц хуулиуд болох Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын /энэ хуулиар гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгжүүд олон тооны татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт эдэлдэг байсныг хүчингүй болгосон/, Хувь хүний орлогын албан татварын, Онцгой албан татварын, Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай гэсэн 4 хуулийг баталсан бөгөөд тэдгээртэй уялдуулан батлахаар хэлэлцэж эхлээд байгаа Татварын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 3.2-т:

"Засгийн газраас гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулагчтай байгуулах тогтвортой байдлын болон хөрөнгө оруулалтын гэрээний хүчин төгөлдөр байх хугацаанд уг гэрээний заалт нь түүнийг байгуулснаас хойш батлагдсан татварын хууль тогтоомжийн заалтаас үл хамааран тогтвортой мөрдөгдөнө" гэж тусгасан байна.

Өөрөөр хэлбэл, хөрөнгө оруулагч гэдгийг гадаадын дотоодын алин ч байхаар заасан бөгөөд тогтвортой байдлын гэрээ, хөрөнгө оруулалтын гэрээ хоёрыг адил хэмжээнд авч үзсэн болохыг ч анхаарах хэрэгтэй.

Дээрх байдлуудаас дүгнэхэд Улсын Их Хурал нь Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 1.7-д заасан төрийн албан татварын бодлогыг тодорхойлох, татварыг ялгамжтай тогтоох бүрэн эрхийнхээ хүрээнд татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт үзүүлэх чиглэлээр Татварын ерөнхий хуулийн дээрх заалтыг баталсан байх тул Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчөөгүй гэж үзэж байна" гэжээ.

Гурав. Үндэсний татварын ерөнхий газар 2007 оны 4 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 1/712 тоот албан бичгээр Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн тайлбартаа:

"Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 4-т "Монгол Улсын Засгийн газрыг төлөөлж тогтвортой байдлын гэрээг санхүүгийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хуулийн хүрээнд байгуулна", мөн зүйлийн 5-д "Засгийн газраас стратегийн хөрөнгө оруулагчтай байгуулсан тогтвортой байдлын гэрээний

хүчин төгөлдөр байх хугацаанд уг гэрээний заалт нь түүнийг байгуулснаас хойш батлагдсан татварын хууль тогтоомжийн заалтаас үл хамааран тогтвортой мөрдөгдөнө" гэж заасан байдаг.

Ашигт малтмалын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлд: Үйл ажиллагааныхаа эхний 5 жилд Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт 50 саяас дээш америк доллартой тэнцэх хэмжээний хөрөнгө оруулалт хийх, ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч өөрөө хүсэлт гаргавал үйл ажиллагаа явуулах нөхцөлийг нь тодорхой хугацаанд тогтвортой байлгах зорилгоор түүнтэй хөрөнгө оруулалтын гэрээ байгуулж болох бөгөөд түүнд дараах зүйлийг тусгана: татварын орчинг тогтвортой байлгах, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээ олон улсын зах зээлийн үнээр борлуулах, олсон орлогоо захиран зарцуулах эрхийг нь баталгаажуулах, хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, хугацаа, ашигт малтмалыг хүн амын эрүүл мэнд, байгаль орчинд хохирол багатай олборлох, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх бусад төрлийн үйлдвэрлэл, үйл ажиллагаанд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх, бүс нутгийг хөгжүүлэх, ажлын байр шинээр бий болгох, учирсан хохирлыг нөхөн төлөх, эхний таван жилийн хөрөнгө оруулалтын хэмжээ 50 саяас дээш америк доллартой тэнцэх бол 10 жил, 100 саяас дээш америк доллартой тэнцэх бол 15 жил, 300 саяас дээш америк доллартой тэнцэх бол 30 жилийн хугацаагаар гэрээ байгуулах тухай заасан байна.

Тус газар Тогтвортой байдлын болон хөрөнгө оруулалтын гэрээг хоёр талын ашиг сонирхолд нийцсэн, харилцан зөвшилцлийн үндсэн дээр байгуулдаг эрх зүйн баримт бичиг гэж үзэж байна... гээд тайлбар гаргагч манай улсад уул уурхай, ашигт малтмал, газрын тос болон зарим нэгэн зам, барилгын салбарт гадаадын томоохон хөрөнгө оруулагчидтай байгуулсан тогтвортой байдлын гэрээнүүдийг дурьдсан байна. Тэрээр цааш нь...

Монгол Улсын хэмжээнд тогтвортой байдлын гэрээ байгуулан ажиллаж байгаа 9 аж ахуйн нэгж, нийт 235.0 сая ам.долларын хөрөнгө оруулах үүрэг хүлээсэн байна.

Тогтвортой байдлын гэрээ байгуулах нэг үндсэн нөхцөл нь гэрээ байгуулах үед хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байсан татварын хуульд заасан татварын хувь хэмжээ, хөнгөлөлт, чөлөөлөлтийг гэрээ хүчин төгөлдөр байх хугацаанд тогтвортой хадгалах тухай заалт байдаг бөгөөд уг заалтыг гэрээ байгуулсан талууд харилцан ойлголцож, хүлээн зөвшөөрч байгуулдаг байна. Тухайлбал, 2007 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс өмнө байгуулсан Тогтвортой байдлын гэрээнд гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгж Засгийн газраас баталсан тэргүүлэх ач холбогдол бүхий салбарт хөрөнгө оруулсан бол аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвараас 3-10 жил чөлөөлөгдөж, импортын гааль болон нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас чөлөөлөгдөх хөнгөлөлтийг эдлүүлэхээр тусгаж өгсөн байна.

Хэдийгээр мөрдөж байгаа татварын хуульд дээрх хөнгөлөлт, чөлөөлөлтүүд байхгүй боловч гэрээ байгуулах үед хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байсан татварын хуулийн заалтыг гэрээний хугацаанд тогтвортой мөрдөхөөр тохиролцсонтой холбоотой байна.

Гадаадын хөрөнгө оруулалтыг татах зорилгоор Засгийн газраас стратегийн хөрөнгө оруулагчтай байгуулсан Тогтвортой байдлын гэрээ болон уг гэрээнд татварын орчинг гэрээний хугацаанд хэвээр хадгалахаар туссан заалт нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн заалтыг зөрчөөгүй байгааг дор дурьдсан хуулийн үндэслэлээр тайлбарлаж байна. Үүнд:

1.Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Тавдугаар зүйлийн 4-т "Төр нь үндэсний эдийн засгийн аюулгүй байдал, аж ахуйн бүх хэвшлийн болон хүн амын нийгмийн хөгжлийг хангах зорилгод нийцүүлэн эдийн засгийг зохицуулна", Хорин тавдугаар зүйлийн 1-ийн 7-д "...төрийн санхүү, зээл, албан татвар, ...улсын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн чиглэлийг тодорхойлох..." асуудлыг Улсын Их Хурал өөрийн бүрэн эрхэд хадгалж шийдвэрлэхээр заасан нь эдийн засгийг хөгжүүлэхэд гадаадын хөрөнгө оруулалтыг татахад чиглэсэн татварын бодлогоор хэрэгжиж байна.

2.Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 4-т "...эдийн засгийн харилцааг аж ахуйн бүх хэвшлийн хөгжлийн сонирхолд нийцүүлэн зохицуулж..." байхыг Засгийн газрын бүрэн эрхэд хамруулсан болно" гэжээ.

Дөрөв. Монгол Улсын Сангийн сайд Н.Баяртсайхан 2007 оны 4 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 3-5а/1938 тоот албан бичгээр Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн тайлбартаа:

"Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Монгол Улс дэлхийн эдийн засгийн хөгжлийн түгээмэл хандлага, өөрийн орны өвөрмөц онцлогт нийцсэн олон хэвшил бүхий эдийн засагтай байна" гэж, мөн хуулийн Тавдугаар зүйлийн 7 дэх хэсгийн "Төр нь үндэсний эдийн засгийн аюулгүй байдал, аж ахуйн бүх хэвшлийн болон хүн амын нийгмийн хөгжлийг хангах зорилгод нийцүүлэн эдийн засгийг зохицуулна" гэсэн заалтууд нь төрийн эдийн засгийн үүргийг тусгаж өгчээ.

Өөрөөр хэлбэл, төрийн эдийн засгийн үүрэг нь улс орны эдийн засгийг үр ашигтай хөгжүүлэх, улмаар ард түмний материаллаг аж амьдралыг дээшлүүлэхэд чиглэгдэнэ.

Энэхүү үүргээ хэрэгжүүлэх үүднээс гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулагчдын оруулж буй хөрөнгө оруулалтыг бодит үр дүнтэй болгохын тулд эрх зүйн онцлог бүхий зохицуулалтыг тусгах зайлшгүй шаардлагатай байдаг.

Тэрхүү эрх зүйн онцлог бүхий зохицуулалтын нэг нь "Засгийн газраас стратегийн хөрөнгө оруулагчтай байгуулсан тогтвортой байдлын гэрээний хүчин төгөлдөр байх хугацаанд уг гэрээний заалт нь түүнийг байгуулснаас хойш батлагдсан татварын хууль тогтоомжийн заалтаас үл хамааран тогтвортой мөрдөгдөнө" хэмээх заалт юм.

Иймд Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.5 дахь заалт Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2, Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 1 дэх заалтуудыг зөрчсөн гэж үзэх үндэслэлгүй юм" гэжээ.

Тав. Иргэн Б.Буд 2007 оны 5 дугаар сарын 07-ны өдөр Үндсэн хуулийн цэцэд Улсын Их

Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн тайлбар, Татварын ерөнхий газар, Сангийн яамнаас ирүүлсэн тайлбарт хариу тайлбар ирүүлсэн байна.

"Миний бие Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, зохих шатны төрийн байгууллагуудаас Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн тайлбар, албан бичигт дараахь тайлбарыг гаргаж байна.

1. Улсын Их Хурлын гишүүдийн гаргасан тайлбарын талаар:

-Дээрхи тайлбарыг албан ёсны гэхэд эргэлзээтэй ба албан хэвлэмэл хуудсан дээр бус, Т.Очирхүү гишүүний гарын үсэг зурагдаагүй зэргээс харахад ийм ойлголт төрүүлж байна. Үүгээрээ төрийн албан хэрэг хөтлөлтийн зарчмыг зөрчихийн сацуу Үндсэн хуулийн цэц гэх төрийн байгууллагыг хүндлэхгүй, асуудалд хайхрамжгүй хандаж байгаагийн илрэл гэж үзэж байна.

-Өргөдөл гаргагчийн зүгээс хөрөнгө оруулагч гэдэг ойлголтыг гадаад дотоод гэж ялгаагүй бөгөөд Засгийн газраас нэр бүхий компаниудтай байгуулсан тогтвортой байдлын гэрээний ихэнхи нь гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгжүүдэд хамааралтай байгаагаас өргөдөлд дурьдсан гэж андуурч ойлгосон бололтой.

-Тайлбарт Үндсэн хуулийн Тавдугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн "Төр нь үндэсний эдийн засгийн аюулгүй байдал, аж ахуйн бүх хэвшлийн болон хүн амын нийгмийн хөгжлийг хангах зорилгод нийцүүлэн эдийн засгийг зохицуулна" гэсэн заалтыг тодорхойлоод үүнийг хэрэгжүүлэх зорилгоор дээрхи хуулийн заалт батлагдсан ба төрөөс улсын эдийн засгийг хөгжүүлж үр ашгийг нь нэмэгдүүлэх, улмаар ард түмний аж амьдралыг дээшлүүлэхэд бүрэн чиглэгдсэн хууль гэж үзэж байна гэж нэмэлт өөрчлөлт оруулсан дээрх заалтаа зөв байсан зэргээр нотлохыг хичээжээ. Татварын ерөнхий хуульд 2001 оны 11 дүгээр сарын 16-нд дээрх заалт орсноос хойш багагүй хугацаа өнгөрсөн хэдий ч тайлбарт дурьдсан шиг эдийн засгийн үр ашиг нэмэгдсэн, ард түмний амьдрал дээшилсэн эсэх нь бодит байдал дээр ямархуу байгаагаар тайлбарлагдах бизээ. Өөрөөр хэлбэл, тогтвортой байдлын гэрээ байгуулсан аж ахуйн нэгжид гэрээ байгуулснаас хойшхи татварын хууль тогтоомжууд үйлчлэхгүй байгаагаараа хождог, хөрөнгө оруулалтыг дэмжиж байгаа гэдгээрээ Монгол Улс хохирдог тийм л эрх зүйн зохицуулалт бий болчихоод байгаа юм. Үүнийг ч тухайн үед Н.Энхболд гишүүн Төсвийн байнгын хорооны дүгнэлтийг танилцуулж байхдаа "тогтвортой байдлын гэрээ байгуулж байгаа хүмүүс нь хариуцлагатай хандаад байвал дахиж заавал Улсын Их Хурлаар хэлэлцэхдээ тэрний нөхцлийг нь дахиж эргэж хянаж үзээд байх шаардлагагүй, тэгвэл гэрээний утга алдагдах юм. Ажлын хэсэг дээр танилцуулж ирсэн байдлаас үзэхэд хуучин Б.Батбаяр, Я.Очирсүх нарыг Сангийн сайд байх үед байгуулагдсан тийм тогтвортой байдлын гэрээнүүд байдаг юм байна. Манай Сангийн яамны улсуудын үзэж байгаагаар Монгол Улсад үнэхээр ашиггүй, яаж байгаад ч байгуулагдсан нь мэдэгдэхгүй ийм гэрээ байдаг юм байна. Энэ гэрээг цааш үргэлжлүүлээд явуулна гэхээр бас их төвөгтэй зүйлүүд бий гэдгийг харж үзэж байгаад Засгийн газраас 2 дахь заалтыг оруулсан, энэ дээр манай гишүүд харгалзана биз дээ" гэж тодорхой хэлсэн нь тэмдэглэлд үлджээ. Үүнээс харахад Монгол Улсад ашиггүй гэрээ байгуулчихсан тэр хэвээр нь мөрдөх гэхээр явж өгөгүй, иймээс Татварын ерөнхий хуульд урдын хийсэн алдаагаа халхлах байдлаар дээрх заалтыг зориуд нэмж оруулсан гэж үзэхэд хүргэж байна.

-Үүгээр ч зогсохгүй Татварын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 3.2-т дээрхи заалт утга агуулгын хувьд бараг хэвээр орно гэдгээ ч тодорхой хэлжээ. Өргөдөл гаргаснаараа Үндсэн хуульд заасан Улсын Их Хурлын албан татварын бодлогыг тодорхойлох бүрэн эрхийн асуудлыг хөндөөгүйн сацуу гагцхүү Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.5 дахь заалт нь Үндсэн хуулийн холбогдох заалтын шударга ёс, тэгш байдал, үндэсний эв нэгдлийг хангах, хууль дээдлэх, Монгол Улсад хууль ёсоор оршин суугаа хүн бүр хууль, шүүхийн өмнө эрх тэгш байх зарчмуудыг зөрчсөнөөрөө Үндсэн хуультай зөрчилдөж байгааг дурьдсан болохыг анхаарна уу.

2. Сангийн сайдын гаргасан тайлбарын тухайд:

Сангийн сайдын тайлбарт дурьдсанаар асуудлыг хэт ерөнхийлсөн төрийн эдийн засгийн үүрэг нэрээр халхалсан оновчгүй зохицуулалт гэдэг нь өнөөдөр тодорхой харагдаж байгаа ба Сангийн сайд Н.Баяртсайхан Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.5 дахь заалтыг Улсын Их Хурлаар хэлэлцэж байх үед сайд байгаа үеийн байр суурьнаасаа өөр үзэл бодолтой байсан нь тэмдэглэлд тусгагдсан байна. Иймд Сангийн яамны байр сууриас харахад төрийн татварын бодлогыг хэрэгжүүлэхдээ өөр өнцгөөс тухайлбал, улс орны эрх ашгаас илүүтэйгээр хөрөнгө оруулагчдын эрх ашгийг урьтал болгодог тийм зохицуулалтыг дэмждэг гэсэн ойлголтыг төрүүлж байна. Тогтвортой байдлын гэрээнүүдийн хэрэгжилтийн байдлыг дээрхи хуулийн заалттай хамтад нь аваад үзэхэд дан ганц аливаа хөнгөлөлт, чөлөөлөлт, хөрөнгө оруулагчид ашигтай байх нөхцөл нь шууд хэрэгждэг гэрээнд заасан улсад ашигтай зарим зүйл заалт хэрэгждэггүй нь харагдаж байна. Тухайлбал, Засгийн газар Чин Хуа Мак Нарийн сухайт ХХК-ийн хооронд байгуулсан 2005 оны гэрээнд ...олборлосон буюу үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнийг олон улсын зах зээлийн үнээр борлуулна... гэж тодорхой заасан атал 2006 оны 10 дугаар сарын 09-нд Сангийн сайд нүүрсний үнийг 2006 оны 10 дугаар сарын 01-нээс 21.50 ам.доллар байхаар тогтоосон нь олон улсын зах зээлийн үнээс доогуур /шинжээчид 29.27 ам.доллар гэж үзсэн/ тогтоосон нь байгуулсан гэрээг зөрчсөн төдийгүй тогтвортой мөрдөгддөг гэхэд эргэлзээтэй байгаа юм.

3. Үндэсний татварын ерөнхий газрын гаргасан тайлбарын талаар:

Тус газар нь ...тогтвортой байдлын болон хөрөнгө оруулалтын гэрээг хоёр талын ашиг сонирхолд нийцсэн, харилцан зөвшилцлийн үндсэн дээр байгуулагддаг эрх зүйн баримт бичиг... гэж үзжээ. Энэ нь нөгөө талаас төрөөс тодорхой чиглэлээр хөрөнгө оруулагчтай байгуулж буй иргэний эрх зүйн гэрээ гэдгийг ч давхар нотолж байна. Мөн ...гэрээ байгуулах үед хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж

байсан татварын хуулийн заалтыг гэрээний хугацаанд тогтвортой мөрдөхөөр тохиролцсон... гэсэн нь Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.5 дахь заалтын ...гэрээний заалт нь түүнийг байгуулснаас хойш батлагдсан татварын хууль тогтоомжийн заалтаас үл хамааран тогтвортой мөрдөгдөнө... гэсэн агуулгаас огт өөр ойлголт ба гэрээ байгуулагдаж байх үеийн эрх зүйн зохицуулалт бус гэрээ байгуулагдснаас хойш яригдах нөхцөл байдал юм.

Үндэсний татварын ерөнхий газар нь мэргэжлийн байгууллагынхаа хувьд тооцоо судалгаатайгаар хөрөнгө оруулалтыг дэмжсэнээрээ татварын орлогын бааз суурь нэмэгдсэн эсэх, татварын хууль тогтоомж болон гэрээний хэрэгжилтийн байдлын талаар тодорхой тайлбар гаргаагүйд сэтгэл дундуур байгаагаа илэрхийлж байна" гэжээ.

ҮНДЭСЛЭЛ:

Монгол Улсын Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.5-ын "Засгийн газраас стратегийн хөрөнгө оруулагчтай байгуулсан тогтвортой байдлын гэрээний хүчин төгөлдөр байх хугацаанд уг гэрээний заалт нь түүнийг байгуулснаас хойш батлагдсан татварын хууль тогтоомжийн заалтаас үл хамааран тогтвортой мөрдөгдөнө" (2001 оны 11 дүгээр сарын 16-ны өдрийн хуулиар нэмсэн) гэсэн заалт Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Ардчилсан ёс, шударга ёс, эрх чөлөө, тэгш байдал, үндэсний эв нэгдлийг хангах, хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн", Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Монгол Улсад хууль ёсоор оршин суугаа хүн бүр хууль, шүүхийн өмнө эрх тэгш байна" гэснийг тус тус зөрчсөн эсэх тухайд:

1.Төрөөс улсын эдийн засгийг хөгжүүлэх, үр ашгийг нь нэмэгдүүлэх, ингэснээрээ хүн амын амьдралын түвшинг дээшлүүлэхэд чиглэгдсэн эдийн засаг, эрх зүйн бодлогыг хууль тогтоомжоороо зохицуулан тогтоож ялангуяа дотоод, гадаадын стратегийн хөрөнгө оруулалтыг хөхүүлэн дэмжихийн тулд хөрөнгө оруулагчдад эдийн засаг, эрх зүйн таатай орчинг бий болгож, тодорхой хугацаанд оруулсан их хэмжээний хөрөнгийг эрсдлээс хамгаалах боломжийг олгодог байна.

Өргөдөл гаргагч иргэн Б.Бүд ч өргөдөлдөө "...Төрөөс гадаадын хөрөнгө оруулалтыг дэмжих, түүнд үйл ажиллагаа явуулах нөхцлийг олгох нь зүй ёсны хэрэг..." хэмээн хүлээн зөвшөөрсөн байна.

2.Монгол Улсад хөрөнгө оруулж буй стратегийн хөрөнгө оруулагчтай хөрөнгө оруулалтын гэрээг харьцангуй урт хугацаагаар байгуулдаг учраас хөрөнгө оруулагчдыг төрийн зүгээс учруулж болох эрсдлээс хамгаалах үүднээс гэрээ байгуулах үед хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байсан татварын хууль тогтоомжид заасан татварын хувь хэмжээ, хөнгөлөлт, чөлөөлөлтийг гэрээний хугацаанд тогтвортой мөрдөхөөр тогтоох нь тогтвортой байдлын гэрээний гол үндсэн нөхцөл юм. Энэ нь хөгжиж буй орнуудад ч нийтлэг байдаг жишиг болно.

3.Монгол Улсын Иргэний хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.2-т "Шинээр баталсан хууль тогтоомж нь гэрээний нэг буюу хоёр талын эрх, хууль ёсны ашиг сонирхолд хохирол учруулахаар бол гэрээний нөхцөл хүчин төгөлдөр байна" гэсэн нь гэрээний талуудын эрх, ашиг сонирхлыг харилцан тэгш хамгаалсан, хууль буцаан хэрэглэхгүй байх нийтлэг зарчим бөгөөд ялангуяа тогтвортой байдлын гэрээнд удирдлага болгох зарчим гэж үзэж болно.

Монгол Улсын хууль тогтоомжид заасан хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, нөхцөл, журмыг хангасан стратегийн хөрөнгө оруулагч тогтвортой байдлын гэрээ байгуулах хүсэлт гаргах, улмаар уг гэрээг байгуулах эрх нь хуулиар нээлттэй байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Тавдугаар зүйлийн 4-т "Төр нь үндэсний эдийн засгийн аюулгүй байдал, аж ахуйн бүх хэвшлийн болон хүн амын нийгмийн хөгжлийг хангах зорилгод нийцүүлэн эдийн засгийг зохицуулна" гэсний дагуу хөрөнгө оруулалтыг дэмжихэд чиглэсэн татварын бодлого хэрэгжүүлсэн нь Үндсэн хуулийн холбогдох заалтуудыг зөрчсөн гэх үндэслэл тогтоогдохгүй байна.

Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 1, 2 дахь хэсгийг удирдлага болгон **ДҮГНЭЛТ ГАРГАХ нь**:

1.Монгол Улсын Татварын ерөнхий хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.5-д "Засгийн газраас стратегийн хөрөнгө оруулагчтай байгуулсан тогтвортой байдлын гэрээний хүчин төгөлдөр байх хугацаанд уг гэрээний заалт нь түүнийг байгуулснаас хойш батлагдсан татварын хууль тогтоомжийн заалтаас үл хамааран тогтвортой мөрдөгдөнө" /2001 оны 11 дүгээр сарын 16-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/ гэж заасан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Ардчилсан ёс, шударга ёс, эрх чөлөө, тэгш байдал, үндэсний эв нэгдлийг хангах, хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн", Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Монгол Улсад хууль ёсоор оршин суугаа хүн бүр хууль, шүүхийн өмнө эрх тэгш байна" гэснийг тус тус зөрчөөгүй байна.

2.Энэхүү дүгнэлтийг Улсын Их Хурал хүлээн авснаас хойш чуулганы хуралдаанаар 15 хоногийн дотор хэлэлцэн хэрхэн шийдвэрлэсэн тухай хариу ирүүлэхийг Улсын Их Хуралд уламжилсугай.

ХУРАЛДААН
ДАРГАЛАГЧ Н.ЖАНЦАН
ГИШҮҮД Ж.АМАРСАНАА
Ч.ДАШНЯМ
Д.НАРАНЧИМЭГ
Д.МӨНХГЭРЭЛ

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газраас гаргав.
Хаяг: <<Төрийн мэдээлэл>> эмхтгэлийн зөвлөл
Улсын Их Хурлын Тамгын газрын
Хэвлэх хэсэгт хэвлэв
Улаанбаатар-12
Төрийн ордон
☎ 265958
Индекс 14003
☎ 329487
Хэвлэлийн хуудас 2